

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS
Stegne 7
1000 Ljubljana

in

Ministrstvo za javno upravo
Tržaška cesta 21
1000 Ljubljana

Ljubljana, 3. 9. 2018

Zadeva: Pripombe Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij (SOEK) pri GZS, na objavljeni predlog Strategije regulacije trga elektronskih komunikacij za spodbujanje regulativne predvidljivosti

Zveza: Objava na spletni strani Agencije dne 20. 8. 2018 – opr. št. 0070-5/2018

Spoštovani,

V Sekciji operaterjev elektronskih komunikacij (SOEK) pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), smo se seznanili z objavljenim predlogom Strategije regulacije trga elektronskih komunikacij za spodbujanje regulativne predvidljivosti, ki naj bi akterjem na trgu elektronskih komunikacij zagotovila takšno stopnjo predvidljivosti okolja v katerem delujejo, da bomo lažje načrtovali lastne poslovne strategije. Sprejem strategije regulacije je po našem mnenju nujen, poznajo jo vsi moderni evropski (in svetovni) regulatorji, Strategijo 2018-2020 je sprejel in objavil tudi BEREC. Strategija regulacije, ki naj bi vsebovala opredelitev predhodno identificiranih strateških prioritet in bi povezovala kompleksnost okolja, v katerem operaterji delujemo v tej (predvsem tehnološko) hitro spreminjajoči panogi, je seveda nujna.

Operaterji že vrsto let opozarjamo, da je sektor elektronskih komunikacij verjetno najbolj sektorsko regulirana in s predpisi obremenjena gospodarska panoga, in nič ne kaže, da bi se ta trend naraščanja regulatornega urejanja s sprejemom novih in novih predpisov s strani države in institucij Evropske unije kaj zmanjšal – ravno nasprotno, saj lahko v prihodnjih dveh letih pričakujemo kopico novih predpisov, ki jih bo seveda treba vgraditi v naše poslovanje.

Po pregledu objavljenega dokumenta člani SOEK ugotavljamo, da dokument povzema vsebino objavljenega dokumenta Združenja evropskih regulatorjev BEREC Strategy 2018-

2020 in ne vsebuje identifikacije konkretnih nacionalnih strateških prioritet, ki bi temeljile na aktualnem razvoju trga.

Vsekakor člani SOEK upamo, da se bodo na objavljeni predlog strategije vsebinsko odzvali tudi ostali ključni deležniki, ki na strani države ustvarjajo povpraševanje ter ponudbo storitev, ki (naj) kreirajo digitalno družbo, katerih naloge se nujno prekrivajo z nalogami Agencije, pri čemer je eden naših glavnih očitkov pomanjkljivosti objavljenega predloga Strategije regulacije ravno v tem, da vsebuje nanizane in konkretizirane prav vse možne naloge, ki jih Agencija lahko ima, ki hkrati pospremijo zasledovanje izredno ohlapno opisanih ciljev (zasledujemo zaenkrat vse cilje). Le-ti pokrivajo celotno področje, brez konkretizacije kaj pričakovati (kako konkretno bo EECC zaznamoval trg), katere realne cilje zasledujemo, kakšne investicije in prilagoditve bi bile potrebne in nujne, kako se lahko s strani Agencije znižajo vstopne ovire pri doseganju ciljev, kako lahko Agencija pripomore k uveljavljanju izrednega pomena elektronskih komunikacij na ravni države (aktivna vloga Agencije pri odstranjevanju administrativnih ovir in kako Agencija danes sploh ozavešča te ovire), kakšna so tveganja, kdo vse bi moral sodelovati pri zagotavljanju ciljev, kakšne so alternative za doseganje ciljev in rezervni scenariji, če bi postalo jasno, da so bili cilji napačno postavljeni. Posplošeno: kaj generalno mora država storiti za doseg digitalne družbe ter kako lahko Agencija in operaterji pripomoremo k njihovu uresničevanju. Danes je vloga operaterjev zelo skrita in utopljena v pojmi kot so »IKT«, »digitalna družba« itd., zmožnosti operaterjev, da uresničujejo vedno nove in nove zahteve pa močno precenjene (tako kadrovske kot finančne).

Pri proučitvi smo ugotovili, da objavljeni predlog Strategije regulacije žal bolj kot ne ponavlja sprejete ali obravnavane programe dela Agencije ter niza prav vse naloge, s katerimi se sooča Agencija kot regulator trga elektronskih komunikacij. Agencija v uvodu povsem pravilno sicer predstavi vse dokumente, ki urejajo trg elektronskih komunikacij in ravno v tem po našem leži srž problema – kar sedem (7!) različnih strategij, če ne štejemo še najmanj 2 strategiji Agencije (pričujoča in strategija upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom). Teh 7+2 nacionalnih strategij sledi nadaljnjim sedmim (7) evropskim strategijam. Vsaj na nacionalni ravni bi bilo treba zagotoviti čim enotnejši dokument, ki bi konsistentno opredelil konkreten rezultat, ki ga Slovenija zasleduje, naloge pa bi bile razdeljene med ključnimi deležniki. Namesto tega se cilj drobi na podpodročja, naloge med seboj izključujejo, vsak organ pa si lahko po svoje tolmači, kateri cilj in kako bo ta cilj zasledoval.

Povsem pravilna je ugotovitev v objavljenem predlogu, da se trg elektronskih komunikacij hitro spreminja in prinaša veliko izzivov – od tu dalje pa članom SOEK ni več jasno kaj bomo v prihodnjem obdobju zasledovali. Strategija bi po našem mnenju morala biti mnogo več – namesto citiranja vseh nalog, ki jih Agencija ima po Zakonu o elektronskih komunikacijah in navajanja nalog, ki jih bo izvajala (z namenom opravičevanja enormnega povišanja stroškov svojih storitev – predlaganega 30% povišanja letnih finančnih obvez operaterjem v prihodnjih treh letih, ki bodo za operaterje finančno najbolj intenzivna), bi Agencija morala s strategijo predvideti scenarij uresničevanja štirih stebrov, s katerimi opredeljuje ključne pristojnosti Agencije – danes in prihodnja 3 leta bomo zasledovali cilj storitvene konkurence ter hkrati še

infrastrukturne konkurence – povsem legalna cilja, ki lahko sobivata v teoriji – a za strategijo je relevantno kako ju percipira Agencija – bomo zasledovali oba cilja ali je eden podrejen drugemu? Agencija naj opiše zatečeno stanje elektronskih komunikacij – kateri so zanj ključni dejavniki, opiše način ustvarjanja okolja, ki bo znotraj omrežij naslednje generacije spodbudil kreativno industrijo (to pač ni sprejem zakona o medijih ali sodelovanje pri implementaciji blockchain tehnologij – ali pač?). Kljub obsežni bazi podatkov, s katerimi razpolaga Agencija, smo operaterji mnogokrat v dvomu ali Agencija dovolj pozna trg, ki ga regulira (predvsem strateško). Problem, ki ga operaterji vidimo je, da Agencija skuša zasledovati preveč, včasih med seboj nasprotnih ciljev. Na eni strani zahteve po digitalizaciji družbe (s podelitvami frekvenc, regulacijo trgov, spodbujanjem investicij), po drugi strani pa interpretacije predpisov, ki so med najstrožjimi in najbolj omejevalnimi v EU (pogosto celo v škodo potrošnikov, ne samo operaterjev!). Okolje definitivno zaenkrat oz. še vedno deluje zaviralno, operaterji pogrešamo nekoliko srednjeročnega pragmatizma, predvsem pa omogočanja napredka.

Velika vnema pri zasledovanju vseh možnih ciljev se kaže tudi pri stroških mednarodnega udejstvovanja Agencije – zavedamo se, da smo kot mlada in manjša država članica EU dolžni zagotoviti svoj glas pri odločanju sprejema enotne evropske politike, ki bi jo brez glasu manjših držav krojilo nekaj velikih vplivnih članic (pa čeprav se to kljub vsemu tudi dogaja). Žal noben od operaterjev ne ve natančno, za kaj vse se zavzemamo kot država – kako so upoštevani interesi operaterjev. Operaterji z učinki mednarodnega udejstvovanja Agencije tudi nismo seznanjeni, poročil o teh aktivnostih pa Agencija tudi ne objavlja.

Slovenija je kljub majhnosti odličen inkubator, ki v mnogočem z inovativnostjo prednjači v Evropi – to znanje smo pripravljeni deliti s predstavniki Slovenije v različnih odborih znotraj EU in širše, hkrati pa pričakujemo ustrezen odziv in povratno seznaničevanje s stališči, ki jih zavzemamo. Tudi to bi moral biti del strategije regulacije – danes razen vedenja, da intenzivno sodelujemo v vseh možnih odborih, ne poznamo politike, ki nam bo krojila smer delovanja in razvoja. Izjema, ki jo moramo omeniti, so razprave na področju upravljanja radiofrekvenčnega spektra, kjer smo obveščeni o razvoju in mednarodnih aktivnostih Agencije. S tem, da se zainteresirana javnost vključi v oblikovanje stališč v fazi, ko se ta oblikujejo, ali da se zainteresirano javnost vsaj seznani s stališči, ki jih Slovenija zasleduje, ni niti najmanj porušena ali oškodovana neodvisnost delovanja Agencije – menimo, da bi bil to odraz zrelega regulatorja in zrelega vodstva, ki pozna trg in se zaveda pomena povratnih informacij.

Člani SOEK se zavedamo, da gre za prvi predlog strategije regulacije naslovnega organa ter pričakujemo, da bo končna verzija nadgrajena z upoštevanjem pričujočih predlogov, predvsem pa nadgrajena z definiranjem strateških prioritet in s širšo vizijo delovanja Agencije, ob upoštevanju razvojnih strateških nalog in ciljev, k uresničevanju katerih se je zavezala Slovenija. V pričujoči verziji pogrešamo prav ta vidik, dobro viden pri definiranju obče opredeljenega cilja, ki je nacionalnega pomena - kreiranje digitalne družbe.

Zato je nujno, da se strategija regulacije sprejme v transparentnem postopku, po javni predstavitvi vsebine predloga in omogočeni javni razpravi in udeležbi vseh deležnikov –

zasebnega in javnega sektorja. Člani SOEK smo zaprepadeni nad zapisanim stališčem Agencije, da pri sprejemanju strategije regulacije sploh ni zavezana k spoštovanju določil 204. člena ZEKom-1, to je k pridobitvi in primernem upoštevanju mnenj zainteresirane javnosti. Takšno stališče pravzaprav povsem razvrednoti pomen strategije regulacije, ki bi po našem prepričanju vendarle moral biti krovni dokument Agencije, podprt ter v celoti spoštovan tudi s strani ostalih odločevalcev.

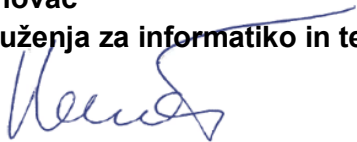
Predlagamo, da Agencija pred nadaljevanjem postopka sprejema predmetne strategije pregleda objavljene strateške dokumente drugih sektorskih regulatorjev, članov BERECa in predlagani dokument pred objavo naslednje verzije, ob kateri pričakujemo tudi javno predstavitev njegove vsebine, ustrezno vsebinsko konkretizira.

Za zaključek predlagamo, da Agencija doda še eno poglavje, v katerem naj predstavi stanje slovenskega trga elektronskih komunikacij, pričakovano regulatorno okolje, rezultat, ki bi ga dosegli - konkreten cilj, ki ga Agencija zasleduje (konkretiziranje »digitalizacije družbe«), orodja za izboljšanje stanja (če je potrebno izboljšanje), deležnike, ki morajo biti povezani v ta krog za doseg rezultata (opredeljeno z nalogami kaj se od njih pričakuje). Konkretizacija v obliki strategije ne sme biti »prazen« ali »pavšalen« programski dokument (eden od nič koliko opredeljenih ločenih ciljev različnih organov). Opozarjamo, da strategija regulacije pri članih SOEK pomeni zelo konkretno opredelitev rezultata, načina za doseg, alternativne poti za doseg, določitev ključnih deležnikov s postavljenimi roki, oceno investicij za vsak scenarij.

Nazadnje pa izražamo pričakovanje, da se bo s pripombami, pred nadaljnjimi koraki Agencije za sprejem dokumenta, osebno seznanil bodoči minister za javno upravo.

S spoštovanjem v pričakovanju nadaljnjih razprav,

Nenad Šutanovac
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije

Katja Mohar-Bastar
Predsednica SOEK

Poslano naslovnikom na elektronski naslov:
AKOS: info.box@akos-rs.si
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO: gp.mju@gov.si